

Til Skjelettutvalget

Vår ref.:

Deres ref.: 2021/141

Dato: 01.02.2022

Høringsinnspill fra Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH)

Viser til høringsbrev fra Nasjonalt utvalg for vurdering av forskning på menneskelige levninger (Skjelettutvalget) datert 1. november 2021, samt medfølgende utkast til revidert versjon av *Forskningsetisk veileder for forskning på menneskelig levninger*.

Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) er positiv til endringene i struktur, herunder innledning og appendiks, og de nye punktene.

NESH legger til grunn at Skjelettutvalget allerede er kjent med at en ny utgave av *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* ble lansert 19. desember 2021, altså etter at veilederen var sendt på høring. Det er derfor behov for å oppdatere henvisninger til NESHs nye retningslinjer, for eksempel i fotnote 4 hvor det vises til utgaven fra 2016. Det kan også være behov for å harmonisere den mer generelle språkbruken om forskningsetikk, spesielt i innledningen og appendikset, i den grad Skjelettutvalget finner det hensiktsmessig.

NESH legger til grunn at Skjelettutvalget er kjent med omorganiseringen av utvalget i november 2021, etter at veilederen var sendt på høring, fra et faglig utvalg under NESH til et uavhengig og tverrfaglig utvalg i FEK. Den organisatoriske endringen må presiseres i fremstillingen av «FEK og Skjelettutvalget» i appendikset.

Andre merknader:

2. Nålevende etterkommere

Punktet fremhever ansvaret for *kontakt* med og *informasjon* til nære etterkommere. Det kan også drøftes i hvilken grad, og i hvilke tilfeller, det kan være relevant å innhente forskningsetisk *samtykke* fra nålevende etterkommere som er direkte eller indirekte berørte, jf. NESHs punkter om 23. Familieliv og privatliv, 26. Direkte og indirekte berørte og 29. Menneskers ettermæle.

Det kan være hensiktsmessig å presisere, for eksempel i en fotnote, hva som er de juridiske kravene ved forskning på døde, jf. personvernregelverket og helselovgivningen.

7. Utsiktede konsekvenser

Punktet drøfter ansvaret for å vurdere og avveie mulige utsiktede konsekvenser. NESH går videre i sine nye retningslinjer og anbefaler at slike refleksjoner, der det er nødvendig, bør bli konkretisert i en *risikovurdering* og en *tiltaksplan*. Slike forebyggende forskningsetiske formuleringer kan bidra til å redusere risiko for skade og belastning.

9. Datahåndtering

Forslag om endring i første setning fra «bør» til «skal»: «All forskning som involverer menneskelige levninger **skal** ha en plan [...]».

Forslag om endring fra «eller» til «og/eller»: «Dette vil ha betydning for eierskap **og/eller** tilgang til dataene.»

For NESH

Heidi Østbø Haugen
Leder, NESH

Vidar Enebakk
Sekretariatsleder, NESH

Dokumentet er elektronisk godkjent